

Atter er en høvding gått bort

Oliver Møystad fra Hernes i Elverum gikk uventet bort 28. juni, bare 64 år gammel.

Han var med i Nasjonal Samling fra starten, han hadde fulgt med i Martin Syltens «Nasjonalt Tidsskrift» og studert tidsånden både hjemme og ute, og var en god læremester for oss yngre.

Møystad studerte til ingeniør i Tyskland under forrige verdenskrig, og gikk et år på krigsskolen. I tredveårene overtok han fedregårdens Møystad, og i kampårene ble stedet og mannen et samlingspunkt for de våkne.

Han var ingen karrierejeger, heller ingen stor taler, men ved sitt lune og behagelige vesen og sin sosiale innsikt fikk han folk med. Det skyldes vel ikke minst ham at NS vant 300 stemmer i det røde fylke ved valget i 1938, mens de fleste andre gikk tilbake.

Møystad var med i kampen ved Midtskogen i april 1940 som kaptein, men unngikk ikke å bli arrestert da de som ødela forsvaret begynte å rope: «Stopp tyven!»

Under okkupasjonen var han mest interessert i hunden og var en tid general i sikkerhetspolitiet. Men han likte seg ikke i Oslo og røk uklar med overlegne tyskere og fikk reise hjem.

Møystad hadde såvisst ikke torturert noen, men han var en personlighet, derfor fikk han sitte i mange år i fangenskap for å bli en god de-

Oliver Møystad in memoriam

pendragere, de tok han opp og bar dem frem på sin brede rygg, som fylkesfører, som taler, som skribent og som utrettelig vokter av de verdier som han rent instinktivt følte var det vesentlige både i norskdom og i germansk samkjensle ut over alle landegrenser.

Og slik ble han da etter hvert noe av et begrep, ikke bare i sitt eget fylke, men fra landsende til landsende. Han ble alles «Oliver», den trauste østerdalsbonde med tyngde og alvor i liv og gjerning, den enkleste blant de enkle, den sterkeste blant de sterke, men også den muntere blant de muntre. Og gjennom alle tilskikkelser var han og ble han den selvskrevne høvding, en sann gentleman og den gode og trofaste venn.

Også denne nidkjære nordmann, som hele sitt liv kjempet for det virkelige Norge som skjuler seg bak all humbugen og all fornedrelsen, måtte gå den tunge gang gjennom det skakk-kjørte demokratis fengselsporter i hine vanviddets dager. I årevis led denne skogens sønn ondt bak murene og fikk der en knekk som han aldri overvandt.

Vi står fattige tilbake ved Oliver Møystads bortgang.

til å iakttå hans diplomatiske evner ved forhandlingsbordet, hans utpregede rettferdighetssans og hans vilje til å hjelpe der det trengtes. Hans død vil bli mottatt med dyp sorg, ikke minst i utlandet, hvor hans mange venner fulgte hans skjebne med stor sympati.

Banksjef Sandberg var født 3. august 1897 i New York. Etter merkantil utdannelse arbeidet han i forskjellige banker i inn- og utland. Fra 1917—18 var han sjef for Østerdalens Privatbank, Rena, kontorsjef i Norges Bank 1918—19, nestformann i Norges Banks direksjon 1919—20 og fra 1920—45 adm. direktør i Christiania Bank- og Kreditkasse. Han satt i flere år som direksjonsmedlem i Norsk Skibshypotekbank, i Det gjensidige norske Livsforselskap Glitne, medlem av 50 manns utvalget, ordfører for repr.tantskapet Standard Electric A/S samt formann for Den norske Bankforening. Med banksjef Sandberg har finansvesenet mistet en av sine aller dyktigste menn og Norge et kultivert og fint menneske og en varm fedrelandsvenn.

S. Schlytter-Henrichsen.

Justisminister Gundersen som foredragsholder

Det urettferdige rettsoppgjør

Under overskriften «Forvirring» har advokat Knut Blom anmeldt advokat Klær Mordts bok «Det urettferdige rettsoppgjør». Hr. Blom skriver: Lenger ute får vi høre at «Når Regjeringen gikk til arrestasjon av henved 30 000 mennesker, ville uvegerlig landets befolkning få noe annet å tenke på enn førkrigsforhold. Sagt med andre ord: Landssvikoppgjøret er satt i gang for å unngå kritikk av regjeringen Nygaardsvolds politikk før krigen. Videre at Regjeringen trengte syndebukker bl. a. for næringslivets samarbeide med tyskerne og fordi tyskerarbeiderne var beskyttet av Landsorganisasjonen. Ja slik kan man altså skrive. Men at man kan skrive det med krav på å bli tatt alvorlig ligger utenfor min forstand.»

Det er i sin orden. Men ellers —? Helt fra først av fikk man en beklemmende følelse av at de små tyver ble hengt, mens de store gikk fri. Det er ingen tilfeldighet at dette ordtaket stadig hyppigere har vendt tilbake i den offentlige debatt: den beklemmende følelsen er etterhånden blitt en beskjemmende visshet, som stadfestes av altfor mange skandaløse kjensgjerninger.

Myndighetene har det travelt med å jage opp alskens landssvikersk småvilt, underordnede funksjonærer, sjåførere, telefondamer, som i fjerde, femte eller tiende ledd var mektige folks umyndige, hjelpeløse eller forvirrede redskaper. De dømmes til kraftige fengselsstraffer, men deres fristere, forledere skjermes av fine forbindelser foran og bak, til høyre og til venstre, og som ofte går fritt omkring med fjær i hatten. Forlorne fjær, stjål-

ne» (Radikalt Forlag, Oslo, 1946).

«Alle de mest synlige» forbryterne rammes hårdt: Quislings i nestkommanderende og offentlige medarbeidere, NS-ministre, NS-dommere, tyskernes mest aktive håndlangere og de groveste norske eller tyske turistister og angivere.

Det er i sin orden. Men ellers —?

Helt fra først av fikk man en beklemmende følelse av at de små tyver ble hengt, mens de store gikk fri. Det er ingen tilfeldighet at dette ordtaket stadig hyppigere har vendt tilbake i den offentlige debatt: den beklemmende følelsen er etterhånden blitt en beskjemmende visshet, som stadfestes av altfor mange skandaløse kjensgjerninger.

Myndighetene har det travelt med å jage opp alskens landssvikersk småvilt, underordnede funksjonærer, sjåførere, telefondamer, som i fjerde, femte eller tiende ledd var mektige folks umyndige, hjelpeløse eller forvirrede redskaper. De dømmes til kraftige fengselsstraffer, men deres fristere, forledere skjermes av fine forbindelser foran og bak, til høyre og til venstre, og som ofte går fritt omkring med fjær i hatten. Forlorne fjær, stjål-

nomiske landssvikerne, profitørene. Men der er en forskjell. Når det gjelder profitørene står man overfor det paradoks at de største er de usynligste.

Også her er sammenheng en enkel:

De små eller middelsstore profitørene — brakkebaronene, grosserere, entreprenører — de måtte nødvendigvis opptre på markedet og vise seg offentlig, de ble fullt synlige. Men de største profitørene, storbedriftenes styremedlemmer og ledere, opptrådte ikke personlig på markedet. De satt i skjul, innerst i de store etater og omfattende administrasjoner, dekket av en stab av funksjonærer, formummet bak et mektig byråkratisk apparat av kontorer, avdelinger og filialer, til pulverisering av ethvert ansvar —

Fort. side 4

ENIG!

— Jeg vil søren meg heller ikke råde noen til å stå foran, brølte oberst Kongstanke forleden, da forsvarsministeren forleden oppfordret befolkningen til å stå bak forsvaret.

(Politiken.)

Den som ikke har funnet fram til bokenes verden, er i virkeligheten ikke våknet av den søvn han levde i før han ble født — ja, han er sim-

KARKAMÅL

Uglad træl Kark sprang ved jarlens side over myr og mark. Jarlen skal få angre tungt med sorg og kvide at han ikke drepte trelen sin i tide!

Olaf lå ved fjorden, veidet jarlesønner, hærpil sendte bønder. Trell grov hull i jorden.

Jarl var uten glede, Kark var kald i bringen, da de lå der nede under grisebingen.

Jarlen nødig rømmer. Trell har onde drømmer.

Hvergang søvning jarl viser trell nakken, griper hurtig hånd dypt i trellestakken. Hånd finner kniv. Kniv tar liv.

Jarlens tid var over, Håkon måtte falle. Resten kjenner alle: Der hvor jarl sover, handler trell tappert, trelen meget vover! At først neste morgen Olaf drepte trelen, trelen ille lønner, avler Karkesønner, alt den samme kvelden Over Olafs land, tett som løvetann. Trellens store bleike svarte avkom vokser opp så seigt som kveike.

Olaf skal få angre tungt med sorg og kvide at han ikke drepte trelen sin i tide!

Hvergang mann av byrd viser trell nakken, griper hurtig hånd dypt i trellestakken. Alle skal vi angre, tungt med sorg og kvide at vi ikke drepte

den og var en tid general i sikkerhetspolitiet. Men han likte seg ikke i Oslo og gikk ukklar med overlegne tyskere og fikk reise hjem.

Møystad hadde såvisst ikke torturert noen, men han var en personlighet, derfor fikk han sitte i mange år i fangenskap for å bli en god demokrat. Hadde de «gode nordmenn» hatt slikt vid-syn som Oliver Møystad, hadde de neppe hjulpet Stalin til å beherske verden.

Så lenge minnet om Nasjonal Samling lever i Trysil og Østerdalen, så lenge vil Oliver Møystad bli husket som en høvding og et stort menneske.

Ola O. Furuseth

Igjen er en av våre gjeveste kampfeller gått bort, og på ny reflekterer vi over alle tings forgjengelighet, fordi det ikke alltid er så lett i et slikt øyeblikk å se alt det som tross alt spirer og gror i skogbunnen.

Oliver Møystad kom til Nasjonal Samling allerede i 1933 som en av de første. For ham var det en livssak å kjempe aktivt mot tidens materialisme og den bolsjeviseringsprosess som tæret på folkets marg og livsdugelighet. Han kom med hele Østerdalsskogens styrke og friskhet, og han sparte seg såvisst ikke i kampen for det Norge som levet i hans hjerte. Alle de oppgaver som ingen ville ha noe med å gjøre i en vanskelig kamptid, da intet våpen var for simpelt for materialismens vå-

Si ikke til din neste: Gå bort og kom igjen, jeg skal gi deg i morgen — når du kan gjøre det straks.
Solomos ordspråk.

mätte gå den tunge gang gjennom det skakk-kjørte demokratis fengselsporter i hine vanviddets dager. I årevis led denne skogens sønn ondt bak murene og fikk der en knekk som han aldri overvandt.

Vi står fattige tilbake ved Oliver Møystads bortgang, men vi tror og vi vet at alt det han stod for og alt det han kjempet for, det vil leve videre, selv om det ofte ser trist ut.

Odd Melsom

Minneord om banksjef R. Sandberg

Lørdag 30. juni døde banksjef E. Sandberg stille og fredelig på Røds Kors' klinikk i Oslo etter et kort sykeleie.

Banksjef Sandberg representerte en viktig epoke i bankvesenets historie, og hans navn vil for alltid være knyttet til de mange oppgaver som ble løst i alle de år han satt som formann for Den norske Bankforening. Da Norge ble trukket inn i krigsbegivenhetene i 1940 og landet ble okkupert, viste han sitt varme fedrelands-sinn ved trass i alle ubehageligheter å gå inn i det kommissariske statsråd, hvor han satt som sjef for finansdepartementet til 1. februar 1942.

Hva han der utrettet til gagn for Norge vil sikkert historien gi ham anerkjennelse for, en anerkjennelse han ærlig fortjente. Ved sitt noble og vinnende vesen, ved sin åpne og reelle ferd og sin ubestridelige dyktighet vant han venner over alt. Selv hadde jeg i de årene jeg satt som formann i Bankfunksjonærenes Samfunn før krigen, rikelig anledning

S. Schlytter-Henrichsen.

Justisminister Gundersen som foredragsholder

Den 18. januar 1949 holdt daværende justisminister Gundersen foredrag i Oslo Krets av Den norske Sakførerforening om landssvikoppgjøret. Foruten en del andre uriktigheter uttalte han m. h. t. Høyesteretts dom i Hålandsaken om hvorvidt medlemskap i NS er landsforræderi i henhold til straffelovens paragraf 86, at 3 av de voterende dommere svarte nei på spørsmålet, mens sannheten er at det var 4 som svarte nei. Disse 4 var dommerne Alten, Fougner, Lassen og Hansen — våre beste dommere fra den tid. 7 av dommerne svarte ja, deriblant den inhabile Ferdinand Schjelderup. Se Norsk Rettstidende for 1945 side 32. Da foredraget senere ble utgitt som brosjyre, ble denne usannhet tatt med.

Når jeg så lenge etter foredraget er kommet inn på dette, er det fordi skrønen fremdeles går, således i redaktør Diesens anmeldelse av advokat Mordts bok om rettsoppgjøret.

Den 20. september 1945 avgjorde Høyesterett at medlemskap i NS rammes av straffelovens par. 98, som belegger med straff den handling å forandre statsforfatningen med ulovlige midler. I sitt ovennevnte foredrag uttalte Gundersen at det etter denne dom ikke har

Jo mindre du venter deg av livet, desto mindre vil det gi deg.

skriver i sin bok «6te kolon-

vært reist tvil om dette spørsmål, til tross for at prof. Skeie hadde gjort oppmerksom på i sin strafferetsbok at par. 98 ikke kunne benyttes under oppgjøret.

Vi må ha rett til å forlange av landets justisminister at han er en pålitelig mann som foredragsholder.

X.

Han var en bra kar

Johan Nygaardsvold var en bra kar og et varmhjertet menneske. Det er tragisk for hans ettermæle at hans navn må knyttes til forstemmede historiske begivenheter i vårt land og i London. Om enkelte for tiden dominerende «nasjonale» størrelser hadde han uforfalskede meninger, som i dag hadde renset luften, om de var blitt kjent.

Det antas at han ikke er delaktig i okkupasjonsmordene, d.v.s. de såkalte likvideringer. Hans tragedie var at han ut fra sin innstilling ikke kunne forstå et virkelig militært og nasjonalt forsvars betydning for Norges nøytrale eksistens som selvstendig stat. Ingen kan legge en alen til sin vekst. Men Johan Nygaardsvold la mange centimeter. Hele sitt liv kjøpte han bøker. Og hva bedre var: Han leste dem. Hans tanker gikk til de kjære bøker i emigrasjonens time i Tromsø 7. juni 1940. Dette rørende bilde kaster mere glans over hans navn enn en doktorgrad.

Alexander Lange.

ledt var mektige folks umyndige, hjelpeløse eller forvirrede redskaper. De dømmes til kraftige fengselsstraffer, men deres fristere, forledere skjermes av fine forbindelser foran og bak, til høyre og til venstre, og som ofte går fritt omkring med fjær i hatten. Forlorne fjær, stjålne fjær, men fjær. — —

Det går mange frontkjempere på en stor økonomisk landssviker, har riksadvokat Sund uttalt. Den som ikke er enig med riksadvokaten må være en idiot eller sn slyngel. — —

Ingenting har skjerpet mistilliten til rettsutøvelsen så sterkt som den skånsomhet, ja velvilje, profitørene er blitt behandlet med. Likevel har den uro som behersker store deler av befolkningen, en dypere grunn. Folk flest har en følelse av at heller ikke disse, de pyntelig behandlede profitører, er de i siste instans mest skyldige. Folk er ikke fullt klart over hvem som har det egentlige og innerste ansvar, men aner instinktivt at der bakenfor de profitører, som inntil i dag er framvist for offentligheten, står større menn og mektigere krefter, som ennå dekkes av sin anonymitet.

Dette folkelige instinkt er rettvise. De største, de virkelig store profitører, er ikke trukket til ansvar, de er knapt nok blitt nevnt, og den store almenhet har ennå ikke fått øye på dem.

Hva kan det komme av? Forklaringen er enkel:

I det rent politiske oppgjøret er det, som påpekt, de mest synlige forbryterne lovens arm har rammet. Det samme gjelder de øko-

Den som fornærmer andre trygger ikke seg selv.
Leonardo da Vinci.

den oppfordret befolkningen til å stå bak forsvaret.

(Politiken.)

Den som ikke har funnet fram til bøkens verden, er i virkeligheten ikke våknet av den søvn han levde i før han ble født — ja, han er simpelthen ikke født ennå!

Arnold Bennett.

Fra Spania

For Folk og Land av pastor Hans Egede Nissen

Det lille vi til denne dag har fått vite om de politiske, sosiale, og økonomiske forhold i Spania stammer vesentlig fra journalister som «gjør» landet i løpet av en ukes tid eller fra skumle kneiper på Montmartre i Paris, hvor telegrammer og rapporter om angivelige katastrofale forhold i Don Quijotes land produseres på løpende bånd for å sendes ut over Vestens kringkastingsstasjoner og den dertil innrettede og hemmelig sensurerte såkalte demokratiske presse i alle Herrens uranredne land.

Vi har alle i friskt minne hvorledes kvinner selv stod opp at stride for spanske tomater på Vippetangen. Propagandaen hadde fått innbilt det intelligent norske «mannfolk» at nevnte tomater var politisk forgiftet. Men som Don Quijote kjempet mot vindmøller, så tok norske kvinner kampen opp mot vår tids chimærer og reddet vitaminene.

Etter å ha oppholdt seg lang tid i Spania har vår kjente forfatter Knut Geelmuyden nettopp skrevet en bok om sine inntrykk fra Don Quijotes land, hvor han på sin grundige og saklige vis gir en analyse av Spania i

Olaf skal få angret tungt med sorg og kvide at han ikke drepte trelen sin i tide!

Hvergang mann av byrd viser trel nakken, griper hurtig hånd dypt i trellestakken. Alle skal vi angre, tungt med sorg og kvide at vi ikke drepte trelen vår i tide!

Jens Bjørneboe i Aftenp.

Knut Geelmuyden: Fra Don Quijotes land. Eget forlag. Pris ikke oppgitt.

dag, som både er belærende og samtidig en spennende lesning.

Undertegnede anmelder vil ikke gi noe referat av bokens innhold, den må leses og studeres og bringe folk til ettertanke. Men jeg vil allikevel nevne den faktiske kjensgjerning, som har bragt vår hjemlige folkefront til å skjelle USA ut for å være fascistvennlige forrædere, nemlig den veldige dollarinvestering i Spania og den ikke mindre betydelige våpenleveranse og flyplassbygning, denne tilsynelatende selvmotsigelse i Eisenhowers politikk, behandler Geelmuyden på bredt grunnlag.

Det er splinter nytt for undertegnede anmelder at man i offisielle amerikanske kretser anser hjelpen til Spania som så viktig at den skjer

Forts. side 4

Det er ikke det du lærer som får deg til å forstå livet, — det er livet som får deg til å forstå det du lærer.

Henry Troyat.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Et brev og et svar

Vi har i dag tatt inn et brev som Forbundet sendte til Stortingets presidentskap, og vi har tatt inn Presidentskapets svar.

Forbundet fant i sin tid at det var grunn til å forelegge visse rettsspørsmål vedrørende oppgjøret for rettskyndige i et land som stod nøytralt under verdenskrigen. Forbundet fikk støtte for denne sin plan hos forstående og sindige menn — også hos flere stortingsmenn. Da det ble kjent at også tingmenn hadde underskrevet henvendelsen til det svenske rettsinstitutt, meldte stortingsmann Ramndal straks en interpellasjon i Tinget. Vi kjenner alle resultatet av det ordskiftet som fulgte, og bare to tingmenn hadde mannsnot til å si: «Det jeg skrev, det skrev jeg.»

Resultatet av det svenske rettsinstitutts granskning og overlegning har foreligget i et halvt år. I dag, når man virkelig har et diskusjonsgrunnlag for hånden, er der ingen stortingsmann som står opp og interPELLERER i Tinget, og Presidentskapet finner ingen grunn til, på embets vegne, å ta opp saken til debatt.

Vi mener at Presidentskapets beslutning ikke kan være vel overveiet.

I diskusjonen om oppgjøret har en nok ofte skrevet og snakket forbi hverandre, det var mere følelser enn

tanker som gjorde seg gjeldende. En følelsesmettet førsteperiode var menneskelig og uunngåelig. Men også en slik periode må ha en slutt, en må vinne fram til tankens klarhet og sinnets ro, slik at en kan drøfte kjensgjerningene. Vi regner med at betenkningen danner et fullt brukbart grunnlag for en slik saklig drøftelse.

At betenkningen er skrevet av svenske jurister er en kjensgjerning, at Sverige ikke var okkupert, men nøytralt, det er vittefullt, at svenskene ser på oss nordmenn som «veslebror» er et postulat, men: Har dette egentlig noe med den vitenskapelige vurdering av visse punkter av rettsoppgjøret å gjøre? Til nå har diskusjonen vesentlig beveget seg på slike uvesentlige områder. En behandling i Tinget kunne ha bidratt til at drøftelsene for framtiden kunne komme til å dreie seg om realitetene.

Og saken er at de svenske rettskunnige har pekt på avgjørende svakheter ved oppgjørets rettsgrunnlag — og ved dets gjennomføring, idet spørsmålet om likhet for loven er besvart benektende.

Vi gjentar at Presidentskapets standpunkt ikke kan være vel gjennomtenkt. Her gjelder det tuseners ære og velferd, livslykke og ettermæle.

Sensasjonell avsløring om forspillet til 9. april

Den 6. april ble det amerikanske utenriksdepartement varslet om angrep på Narvik

Av vår utenriksmedarbeider Germanicus

Dette er for øvrig ikke nytt, men det er interessant å få det skriftlig bekreftet av den daværende amerikanske utenriksminister. Av atskillig større interesse er følgende sitater fra 38. kapitel — Hitler slår til i nord:

I begynnelsen av 1940 fikk vi fra flere av våre representanter i utlandet meldinger som gikk ut på

sendebud i København Ray Atherton telegraferte den 6. april at en tysk troppestyrke skulle landsettes i Narvik den 9. april. Den norske minister foreslo stedfortredende utenriksminister Berle at De forente stater skulle vedta diplomatiske skritt for å støtte den norske nøytraliteten.

Så langt Cordell Hull. Så tidlig som den 2. april fikk altså den amerikanske regjering rapport om den tyske troppeansamlinger, altså den samme beskjed som

For noen år siden utga The Macmillan Company i New York avdøde utenriksminister Cordell Hulls erindringer «The Memoire of Cordell Hull», et kjempeverk på 1200 sider. Boken vakte voldsom oppsikt og ble betegnet som det mest betydningsfulle kilde-skrift til studium av den siste verdenskrig. Merkelig nok er den ikke blitt omtalt her hjemme, hva nu grunnen kan være. Dette så meget mer merkverdig som den også inneholder en rekke opplysninger av den største interesse også for våre historikere, bl. a. et kapitel om

Telegraferte Morgenstjerne til Oslo?

angrepet på Danmark og Norge.

I likhet med Paul Reynaud og Winston Churchill legger heller ikke Cordell Hull skjul på at det ved siden av tyskerne også var andresom i atskillig høyere grad var interressert i å gjøre Skandinavia til krigsteater for å avlede oppmerksomheten fra de sentrale krigsskueplasser og få tyskerne narret ut i periferien. Cordell Hull skriver:

Konflikten oppe i det nordlige Europa truet med å bli en del av den store krigen mellom Tyskland og de allierte, ettersom Storbritannia og Frankrike gjerne ville sende ekspedisjonsstyrker til Finland gjennom Norge og Sverige, fremfor alt med tanke på

at et sammenstøt mellom Tyskland og de allierte formodentlig ville komme til å finne sted på norsk område. Hitler hadde anvendt norsk territorialfarvann når han fraktet hjem den svenske jernmalmen i løpet av vinteren og begynnelsen av våren. Malmen ble fraktet fra Sverige til den isfri norske havnen Narvik. I slutten av mars meddelte engelskmennene at de aktet å overta kontrollen over de norske farvann, ettersom nordmennene selv ikke var i stand til å opprettholde sin nøytralitet.

Den norske minister Morgenstjerne meddelte utenriksdepartementet (det amerikanske) den 28. mars 1940 at krigen kunne komme til å utvides til Skandinavia. Morgenstjerne var

den danske og norske minister lot telegrafere hjem, men som de respektive utenriksdepartementer avviste som fantasterier. Oppsiktsvekkende er imidlertid den klare og utvetydige beskjed til det amerikanske utenriksdepartement av 6. april om tysk angrep på Narvik den 9. april. Av Cordell Hulls erindringer går det klart og tydelig frem at det var meget intim forbindelse mellom minister Morgenstjerne og utenriksdepartementet i Washington under krisen — altså fra slutten av mars 1940 og tiden fremover. Morgenstjerne fikk derfor beskjed om angrepet på Narvik allerede den 6. april. Hva gjorde han med denne alarmerende melding? Ga han øyeblikkelig beskjed til den norske regjering? Eller holdt han meldingen tilbake? Var

Stortingets presidentskap svarte med et nytt nei!

Til Presidentskapet i Norges Storting.

Ad etterkrigsoppgjøret i Norge.

Da Institutet för Offentlig och Internationell Rätt, Stockholm, i februar d. a. sendte ut sin avhandling nr. 18, «Den norska Rättsuppgörelsen», foranlediget vårt Forbund at det hertil først ankomne eksemplarer ble tilstillet det ærede Presidentskap.

Vår tanke med denne oversendelse var at det — etter den omtale saken var viet i Stortinget, bl. a. under interpellasjonsdebatten den 9. mars 1953 — ville være av interesse for Stortingets representanter å bli holdt a jour med resultatene av det nevnte institutts arbeid.

Ved henvendelse på stortingshold erfarer vi imidlertid at det fra Presidentskapets side ikke er tatt noe skritt i retning av en slik forføyning, og at det sannsynligvis heller ikke vil bli gjort uten etter en direkte anmodning.

En slik anmodning tillater vi oss med dette å stille. Etter den oppmerksomhet som denne sak har vakt i vide kretser innen almenheten, og ikke minst etter den debatt som foretagendet har vært gjenstand for i selve Stortinget, mener vi det må være skjellig grunn til å gi plass for en meningsutveks-

ling i Stortinget om den svenske utredning — eventuelt etter at den har vært forelagt norske folke- og strafferettskyndige til gjennomgåelse og uttalelse.

I det håp at det må bli foreholdt på denne måte, tillater vi oss vedlagt å oversende ytterligere 3 eksemplarer av den trykte utredning. I nær fremtid vil derhos hver stortingsrepresentant bli tilstillet et eksemplar til personlig orientering.

Ærbødigst

Anders Hafskjold formann.

Helge Grønstad Forb.sekr.

Fra Stortingets Presidentskap.

Forbundet for sosial

oppreining.

Idet en viser til Deres skriv av 7. ds. hvormed oversendes 3 eksemplarer av avhandling fra Institutet för Offentlig och Internationell Rätt «Den norska Rättsuppgörelsen», med anmodning om at avhandlingen blir forelagt Stortinget for å debatteres, meddeles at Presidentskapet ikke finner noen grunn til å legge denne sak frem for Stortinget.

Oslo i Stortingets presidentskap, den 14. juni 1956.

Oscar Torp president.

Gunnar Hoff

Dette nr. av Folk og Land gikk i trykken onsdag 11. juli. Vi kommer igjen lørdag 28. ds. Artikler og annonser som skal med, må sendes oss snarest.

Frå Trøndelag

To bonnegardar låg så å seie ved sida av kvarandre, og vilkåra for å greie seg var vel heilt

ret har en nok ofte skrevet og snakket forbi hverandre, det var mere lysere enn

gjæder det tuseners ære og velferd, livslykke og ettermæle.

Dette nr. av Folk og Land gikk i trykken onsdag 11. juli. Vi kommer igjen lørdag 28. ds. Artikler og annonser som skal med, må sendes oss snarest.

Brynjulf Vik

tapte sin sak under full musikk, meldes fra Svolve. Den norske stat hadde ingen ting med raidet der å gjøre (!!!) Hva blir der så igjen av lagmann Solems berømte tirade? Overrettssakfører Vik erklærte på stedet at han vil ha saken inn for høyere rett.

Norge etter 11 års nytt «demokrati»

Sjangsene for at avisene skal få nye tilførsler av papir mens streiken i papirindustrien pågår er etter hva NTB erfarer meget små.

Forøvrig er det vår mening

at Arbeidstjenesten bør gjenopprettes. Vil gi vår ungdom styrke og auke aktelsen for maten på bordet.

† Privatlærer Nils Hattland, Oslo.

† Ernst von Born, finsk politiker av format, 72 år.

† Hollenderen van Heuven Goedhart, Holland, høykommissær for flyktingene, 55 år

† Fenrik i luftvåpenet Øystein Stokland fra Nordfjord, bosatt i Narvik, 25 år, et nytt offer for kapprustningen blant seierherrene.

Hvor barnslig er ikke den som forundrer seg over noe som skjer her i verden.

Marc Aurel.

Frå Trøndelag

To bonnegardar låg så å seie ved sida av kvarandre, og vilkåra for å greie seg var vel heilt dei same for baa grannane. Men folk la merke til, at mens den eine bonden greidde seg godt, vart det sveltihjel for den andre.

Så var folkevittigheita ute og sa at «Når hanen gol på velstannsgarden sa han: «Æ står mæ godt!»

Men på nabogarden gol hanen: «Æ svelt ihjel!»

Er det ikkje på same måten ute i verda i dag? Når eit folk arbeider og strevar alt det kan, og blir eit velstandsfolk, kan ein samstundes vera vitne til, at eit anna folkeslag som har same livskår å arbeida under, balar seg til fant, og hanen der i huset gel: «Æ svelt ihjel!»

Så vaknar han Lat-Hans or dvalen og skal ta knekken på grannen. Etter dette driv massestoskeskapen oss inn i atomalderen. Ein tåler snart ikkje at nokon har meire enn ein et opp på dagen.

OLAUS.

Mellom venner

— Vi gir i dag melding om en kommende bok som alle bør anskaffe seg når tiden er inne. Se merknad under det avsluttede referat av Quislings forsvarstale 1945, side 4.

— Den store ekstragevinsten på 100 000 kroner i siste gullfisktrekning ble vunnet av en obligasjon som staten selv satt med. I sannhet et nydelig lotteri.

— Et rikt land: Svenskene vil i år få kjøpe 130 000 nye biler.

— Det nyeste Norge setter ny prisfordyrelsesrekord: Bensinprisene ble 1. juli satt opp med 5 øre, til 98½ øre pr. liter.

— Den amerikanske forretningsmannen William P. Lear og frue har fløyet fra Berlin til Moskva. Det var første gang siden krigen at sovjetrussene ga en privatmann tillatelse til å fly over sovjetrussisk område.

— Våre Hesters sommernummer er kommet, under redaksjon av Sverre Rhodin, og rommer

nordlige Europa truet med å bli en del av den store krigen mellom Tyskland og de allierte, ettersom Storbritannia og Frankrike gjerne ville sende ekspedisjonsstyrker til Finland gjennom Norge og Sverige, fremfor alt med tanke på å åpne en ny front mot Tyskland i Østersjøen og hindre den russiske eksport til Tyskland. Men tysk trykk på Sverige og svenkenes egne bestrebelsler på å hindre at hele Skandinavia ble forvandlet til slagmark, gjorde sitt til at forslaget ikke kunne utformes nærmere. Sverige nektet nemlig å la en fransk-britisk styrke passere over sitt område.

alt som er skjedd i årets løp i brukshest og travbransjen. — Mye godt fagstoff og fine hestebilder.

— Diskusjonen om hvor monumentet over Anders Sandvig skal stå er ennå ikke ebbet ut i Lillehammer.

— Flere ganger tidligere har folk sett luftspeilinger over Adal. Nylig ble det sett en bondegård i luftspeiling. En skogsarbeider og hans to sønner fikk oppleve det merkelige fenomen. Det ble jaktatt fra Samsjøen mot Viken i Buskerud.

— Osmund Espedal på Huseby i Lier har i år Norges største blomkålåker, sammenhengende 60 mål.

— En atomdreivet glødelampe som vil redusere strømregningen til nesten ingenting, er oppfunnet av Harvey Kravetz i West Hartford i Connecticut. Lampen lyser av seg selv og kan brenne i 12 år uten tilførsel av elektrisk strøm fra noen kilde utenfra. Den geniale lampen har sitt eget kraftanlegg, en ørliten bit thorium i sokkelen. Thorium-biten

Vårt ytre liv er slett ikke annet enn resultat av vårt skjulte liv.

Steinberger.

nene sely ikke var i stand til å opprettholde sin nøytralitet.

Den norske minister Morgenstjerne meddelte utenriksdepartementet (det amerikanske) den 28. mars 1940 at krigen kunne komme til å utvides til Skandinavia. Morgenstjerne var en lang, kraftig mann med humoristiske øyne. Under hele krisen bevarte han sin ytre ro, mens han kokte av indignasjon innvendig. Den 2. april fikk vi et telegram fra Kirk i Berlin, hvori han meddelte at tyske tropper ble trukket sammen ved den danske grense, og at andre tropper med utrustning ble innskipet i Stettin. Vårt

Hvor langt skal man finne seg i å bli beskattet? Hvor er grensen? Når var det grensen ble overskredet?

Sjarme-offensiven

Kritikken fra de utenlandske kommunistpartier og da særlig det italienske og franske, mot Krutsjov & Co.s diskriminering av Stalin kom som perler på en snor, som etter bestilling. Moskvakjennere hevder at også dette var et trick, satt i scene i samråd med herrene i Kreml. I gleden over «splittelsen» i kommunistverdenen skulle så de sosialistiske partier ha lettere for å gå med i den nye enhets- og folkefrontdannelse.

er ikke større enn at den bare vil koste et par dollar, men utsalgsprisen på lampen blir nok betydelig større.

altså fra slutten av mars 1940 og tiden fremover. Morgenstjerne fikk derfor beskjed om angrepet på Narvik allerede den 6. april. Hva gjorde han med denne alarmerende melding? Ga han øyeblikkelig beskjed til den norske regjering? Eller holdt han meldingen tilbake? Var det Morgenstjerne eller den norske regjering som undersøkte den mest oppsiktsvekkende melding som foreligger om 9. april 1940? — Vi har aldri hørt noe om dette før, ja, overhodet ikke noe om Morgenstjerne og 9. april, før han samme dag innfant seg i utenriksdepartementet for å meddele den amerikanske regjering om det tyske angrep. Hvem undersøkte meldingen av 6. april om tyskernes angrep på Narvik — regjeringen eller Morgenstjerne?

17.—30. juli: Int. leir på Frekhaug folkehøyskole ved Bergen, arrangert av FN-Sambandet.

Ikke hele sannheten

I Aftenpostens anmeldelse av korvettkaptein Buchs bok om slagskipet «Scharnhorst» senkning (The Drama of the Scharnhorst) leser vi:

En nordmann kan etter nøyaktig gjennomlesning ikke unnlate å gjøre seg den refleksjon, at den norske innsatsen i denne operasjonen, som var av vesentlig betydning for hele hendelsesforløpet, ikke på noen måte har fått den omtale som er berettiget. Tysk grundighet og nøyaktighet savnes i denne forbindelse.

Det er øyensynlig ikke alle som er klar over den norske Hjemmefrontens verdenshistoriske innsats under siste krig.

All oppblåst storhet står Gud i veien i Hans arbeide for menneskers frelse.

Th. Stenseth.

vi oss med dette å stille. Etter den oppmerksomhet som denne sak har vakt i vide kretser innen almenheten, og ikke minst etter den debatt som foretagendet har vært gjenstand for i selve Stortinget, mener vi det må være skjellig grunn til å gi plass for en meningsutveks-

batteres, meddeles at Presidetskapet ikke finner noen grunn til å legge denne sak frem for Stortinget.

Oslo i Stortingets presidentskap, den 14. juni 1956.

Oscar Torp
president.

Gunnar Hoff

Fra 1945

Av Quislings forsvarstale

VI

Vår stilling utad gikk altså ut fra den forutsetning at vi var et land i en de facto fredstilstand med Tyskland, — at regjeringen i London var satt ut av funksjon, at den førte sin krig på egen hånd og vi handlet overensstemmende med det. Det er iallefall engelsk rettspraksis, som jeg har undersøkt for lenge siden, at de lover, de bestemmelser som en «de facto-regjering» gir, skal følges, og de kan ikke omstøtes av bestemmelser som gis av en eksilregjering som senere kommer til landet — — ellers blir det rot og kaos over det hele.

Jeg for min del anerkjenner ikke noen av de provisoriske anordninger som er gitt av eksilregjeringen i London.

Det var ut fra denne betrakt-

ning at vi arbeidet og søkte å gjøre det beste ut av den foreliggende situasjon. Fra krigens utbrudd i september 1939 søkte vi å hindre en invasjon av fremmede tropper og holde vårt land utenfor krigen. Det ble hevdet av den legaliserte overløper som sto her som vitne, den tyske offiser, at jeg hadde forsøkt å fremkalle en preventiv krig med Sverige. Han dristet seg til å skrive det i sin forklaring at jeg hadde forsøkt å provosere Tyskland til krig mot Sverige. Men mine bestrebelsler gikk ut på i enhver henseende å hindre en invasjon i Norge, å hindre borgerkrig i Norge, å opprettholde ro og orden i Norge. Det var derfor vi grep inn like overfor de elementer som søkte å skape uro

Forts. side 4

Fram for «Folk og Land»

Vi har nettopp hatt kvartalskifte. Jeg tenkte om hver abonnent av Folk og Land kunne være så offervillig å sende for eksempel 10 kroner til en ny leser av bladet. Vi ville da med ett slag fordoble opplaget. — Vi lever i en tid da det for de fleste av oss ikke er vanskelig med en tilapp. Jeg har i dag tinget bladet et halvår til en ny mann, og ber mine kamerater i Valdres og ut over det hele land gjøre det samme. Alle bør vi være med å støt-

te vår egen sak, og vi har ingen grunn til å lite på andre. «Tek kvar og ein sin vesle stein, snart er vår åker rein», som Sivle uttrykte det. Nettopp til deg vil jeg si: La budstikka gå!

Valdres, 3. juli 1956.

Engebret Langødegård.

Hvis lovene kunne tale, ville de først og fremst beklage seg over juristene.

George Savile.

FORBUNDET

Saker som ønskes behandlet på Forbundets landsmøte 29. august dette år (i Oslo) må være meldt til Forbundets sekretariat innen onsdag 18. juli førstkommende.

Bli medlem av Forbundet!

Forbundets årlige Landsledermøte står for døren. Det blir denne gang holdt i Oslo — den 29. august. Medlemskort for 1956 gir adgang til å være til stede og til å delta i debatten. Forsøm ikke denne anledning til å søke direkte og personlig orientering om situasjonen. Nøy Dem ikke med 4de og 5te hånds rykter som stammer fra folk som lite vet hva de snakker om, eller som kanskje attpåtil i bevisst, ødeleggende hensikt lanseres av personer som er interessert i å slå oss spillet ut av hendene.

Skam Dem rede på tingen selv!

Sørg for å ordne Deres medlemskap!

Vær med og hold vår or-

ganisasjon opppe som en levende institusjon. Det er gjennom den vi best og mest effektivt kan motvirke de implisertes parole om «den absolutte taushet» med den derav følgende historiefalskning og balsamering av det «rettferdige og verdige» rettsoppgjør. Gå med i Forbundet for å sette tingene på rette plass!

Medlemskontingenten — minimum kr. 20.— pr. år — sendes som postgiro-anvisning (porto kr. 0.25) til: Forbundet, postgironr. 150 28, Oslo, eller også som vanlig anvisning eller bankobrev til: Forbundet, postboks 3214, Oslo. Medlemsbok vil da umiddelbart bli sendt Dem. Skriv tydelig navn og adresse.

Forbundskassereren.

USA's «Rocket City» med tyske rakettersperter i topp-ledelsen

30. januarnummeret av Newsweek hadde en spesialartikkel om den amerikanske «raketby» i Alabama. Det heter der at USA s industrielle utvikling ligger langt foran Sovjets, at de amerikanske vitenskapsmenn har mere åndsfrihet og at de har fått flere tyske topp-eksperter enn Kreml. Sjefen for Forskningsavdelingen for styrbare raketter ved Redstone er et 43-årig geni ved navn Dr. Wernher von Braun, som var leder for arbeidet med det tyske V-2 våpen og fikk med seg sine dyktigste medarbeidere til USA etter krigen. Von Braun har fremdeles som medarbeider sin

merne. Men etter hvert som nykommerne kjøpte land, bygget hus og viste seg å være gode naboer og pålitelige betalere, så slappet spenningen av, og innbyggerne begynte å bli stolte av den ting, at hvis f. eks. en motor ikke ville starte, kunne man stikke inn til naboen ved siden av, en verdensberømt rakettersperter, som ville fikse det. Det gjorde også inntrykk at en stor gruppe av vitenskapsmennene, inklusive von Braun, fikk amerikansk borgerskap i 1955. Byens borgermester holdt en velkomsttale, og der ble arrangert stor fest i anledningen.

Oliver Møystad in memoriam

Igjen har vårt folk mistet en av sine, ja en av sine aller beste.

Møystad var utdannet som ingeniør og offiser, men samtidig var han en god bonde og skogbruker.

Sin store innsikt og omtanke satte han inn for fedrenegården Møystad, og tross mange vanskeligheter bragte han den frem til en ledende stilling i bygden.

Oliver Møystad var den fødte leder. Hvor han kom ble han sett opp til, og samlet lett folk om seg, — og det arbeidere såvel som bønder, eller kontorfolk.

Alle trivdes i hans selskap. Han hadde alltid noe å gi — et godt råd, en god historie med livsvisdom i, — omtanke og velvilje.

Han forstod alle. Og om han selv var stor bonde i dette ords gode mening, så var det ingen som forstod skogsarbeideren og den harde sliter bedre enn ham.

Mange kan fortelle det. Det er ikke få som har fått direkte hjelp og støtte av Møystad. Han hjalp arbeideren og sliteren til å vinne fast fot på den norske jord. Han ville at den norske mann skulle ha norske og ikke fremmede tanker.

Derfor hadde også folk slik tillit til ham.

På sitt hjemsted Elverum hadde han en stor og trofast flokk som stod om ham i gode og onde dager. Og onde dager hadde Møystad, — som så mange i den flokk som hevdet nasjonale ideer den tiden da det var populært å være internasjonal.

En ny tid?

For en tid siden avsa Gulating lagmannsrett fengslingskjennelse over en 16 år gammel gutt med så mange voldsforbrytelser på samvittigheten at man regner det som farlig å ha ham gående løs. Kjennelsen lød på 9 ukers varetekt.

En slik kjennelse synes Dagbladet er noe så helt utenom det vanlige at det bringer et referat av saken, der det både i overskrift og tekst blir pekt på at det her dreier seg om «en usedvanlig lang fengslingskjennelse».

Hvordan var forholdet med de «farlige» NS-folkene i sin tid? Husker man ennå hva slags varetektsfrister som var de alminnelige i 1945 og 1946? Var det noen av disse skrekk-inngydenne NS-medlemmer — innbragt i arresten av en triumferende og tungtbevepnet «heimfront» — som slapp unna en første gangs fengslingskjennelse på 12 uker? Som ved senere «på-fyll» i svært mange tilfelle ble forlenget til måneder og år? Og hva skrev Dagbladet den gang?

Hva skrev f. eks. Dagbladet om 17-åringen fra Holmestrand, som satt på Ilebu fra mai 1945 til over nyttår 1946 uten fengslingskjennelse i det hele tatt? Han som man i skyningen hadde glemt av i det hele tatt? Tidene har merkbart tatt til å skifte.

H. N. H.

Fremdeles aktuelt

Fra en side sett er jeg helt enig med H. F. K. i nr. 14, når han vil overlate de små «jurister», som opptrådte i landssvikoppgjøret, til den evige glemsel. Bare i historietimen på skolen kunne man hente dem frem for å illustrere hvordan de rettet baker for smed. Nettopp nå syns jeg likevel de burde fram i lyset. Jeg tenkte da på de svenske rettslærdes betenkning, som vi nylig har fått. Alle disse juridiske kandidater, som det visstnok for manges vedkommende var

UR

Jeg fører alle de kjente sveltsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tilfittsak.

De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Kledespresen

Drammen

Rensning, pressing, vask.

GUNNAR OLAUSSEN
Telf. 1620

Liten leilighet ønskes

Barnløst ektepar ønsker leilighet i Oslo omegn eller Vestfold.

Bill. mrk. «Snarest».

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 556129

Oslo

SALONGER

sovesofaer, lenestoler, divaner og ellers alt i stoppede møbler. Jeg mottar også omstopping og trekning av møbler.

(Avbetaling innrømmes.)

Sig. Renberg

N. Storgt. 57, Drammen

Den norska rättsuppgørelsen

(de svenske vitenskapsmenns hovedutredning om etterkrigsoppgjøret i Norge)

er nå å få kjøpt i Forbundets sekretariat, Kierschows gate 5, Oslo. Pris kr. 30.00 pr. ekspl. Boken kan også fåes tilsendt mot innsendelse av kr. 30.00 (+ kr. 0.60 til porto) til adr. Forbundet, postboks 3214, Oslo. Godhetsfullt unngå postoppkravs-bestillinger. Under de rådende forhold medfører dette et betydelig ekstraarbeid for ekspedisjonen.

Professor Sundbergs utdrag av hovedutredningen — «ekstrakten» — i norsk oversettelse fåes på tilsvarende måte for kr. 2.— pr. ekspl. Utdraget egner seg fortrinlig til spredning til kretser der kunnskap trenges. Send inn et beløp samt navnelister, så besørger vår ekspedisjon forsendelsen uten angivelse av rekvirentens navn. Prisen inkluderer i dette tilfelle også portoen.

Kontorarbeide — husstell

En ikke for ung dame med handelsskole søkes for enklere kontorarbeide og litt lett husstell. Må også være kvalifisert til å lære å kjøre per sonbil. Bm. «Østlandsby».

Revisjon og regnskapsførsel

Dyktig revisor tar imot oppdrag i revisjon og bokføring. Bill. mrk. «Medlem av Forbundet».

Betongblandere

«Stetter»-blanderen med eller uten heis fra 100 til 500 ltr.

Fra lager kan vi nu levere 1 stk. «Stetter» uten heis på 100 ltr.

1 stk. «Setter» med heis på 150 ltr.

Be om tilbud.

H. SNAPRUD & Co.

Kongsberg.

Hjelp en meningsfelle!

Mor som mistet sin eneste sønn ved fronten, har nu også ved brann (og ikke assurert) mistet alt: Arbeide, lokale, hjem, innbo o.s.v. Hjelp henne med hva De kan: Klær, innbo o.s.v., lokale til industriskole eller med pekuniær hjelp.

Skriv til Folk og Lands ekspedisjon.

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege Maamoen

foran Sovjets, at de amerikanske vitenskapsmenn har mere åndsfrighet og at de har fått flere tyske topp-eksperter enn Kremli. Sjefen for Forskningsavdelingen for styrbare raketter ved Redstone er et 43-årig geni ved navn dr Wernher von Braun, som var leder for arbeidet med det tyske V-2 våpen og fikk med seg sine dyktigste medarbeidere til USA etter krigen. Von Braun har fremdeles som medarbeider sin opprinnelige gruppe av 115 vitenskapsmenn som flyktet fra prøvestasjonen i Penemünde ved den Baltiske Bukte, for å overgi seg til de amerikanske styrker.

Von Braun er matematiker, ingeniør, kjemiker, fysiker, musiker, novellist og «froskemann». Autoritetene i USA anså ham for å være av så stor verdi, at da han reiste hjem til Tyskland for å gifte seg med sin barndoms sweetheart, mobiliserte de en avdeling fra armeen for å beskytte ham mot å bli kidnappet av de røde.

Da disse tyskerne etter krigen ankom til Huntsville var det en liten by full av bomullsspinnerier. «Etter at tyskerne kom her har vi fått gjester fra hver eneste amerikansk stat og fra mange fremmede land,» sier en av stedets hotelleiere. Til å begynne med var innbyggerne tilbakeholdne overfor de tyske nykom-

byggerne begynte å bli stolte av den ting, at hvis f. eks. en motor ikke ville starte, kunne man ikke inn til naboen ved siden av, en verdensberømt raketteksperter, som ville fikse det. Det gjorde også inntrykk at en stor gruppe av vitenskapsmennene, inklusive von Braun, fikk amerikansk borgerskap i 1955. Byens borgermester holdt en velkomstale, og der ble arrangert stor fest i anledningen.

Penemünde-teamet ved Redstone får stadig tilbud om stillinger fra den private industri med langt høyere lønninger, men bare et minimum har tatt imot det.

General Toftoy, som bragte Penemünde-eksperter til USA, fortalte at han ville hatt med 300, men fikk bare med seg litt over 100. Han anser sine Redstone-eksperter for verdens beste på bellistiske rakettvåpen. Van Braun uttalte i denne forbindelse: «Blant de medlemmer av Penemünde-staben som gikk til Russland, var det bare 10 av høyeste kvalitet. Vi konsentrerte oss om vitenskapsmenn, mens russerne tok de som arbeidet med fremstillingen. Jeg antok at der ville være folk nok i USA som kunne produsere tingene, når de først var ferdig uteksperimentert.»

Ø.

Da Moskva atter viste sitt sanne ansikt

Med tanks og kanoner gikk Polens røde arme under sovjet-russisk kommando, til angrep på de demonstrerende arbeidermasser i Poznan. Som i Øst-Tyskland 17. juni 1953 hadde man ingen skrupler ved å skyte inn i de sultende og vergeløse masser.

Norsk presse gjenga høflig, omstendelig og omgående terrorregimets framstilling og forklaringer, og i første omgang uten kommentarer, mens den røde terror i Øst-Tyskland for tre år siden vakte umiddelbar avsky og forferdelse.

Det ser ut til at «sjarme-offensiven» har svart til hensikten.

Virkeligheten er de illusjoner som kan gjennomføres.

Piet Hein.

Hvis vi tenker oss at noe lignende hadde hendt i Hitlers Tyskland (hvilket i og for seg er utenkelig), så strekker ikke fantasien til for å beskrive den forferdelse og avsky avisene ville ha gitt uttrykk for, under kjempeoverskrifter.

Den tamme reaksjon på Poznan gir et godt innblikk i hva «demokratiet» avfinder seg med, når det gjelder den røde terror.

H.

Trondheim

Madsens Bladforretning er tilflyttet Øvre Baklandet nr. 60, like ved Gamle Bybro. Anbefales kjøpere av Folk og Land. Hver uke nytt nummer. Tidligere nr. has på lager.

INGRID RISTAN.

På sitt hjemsted Elverum hadde han en stor og trofast flokk som stod om ham i gode og onde dager. Og onde dager hadde Møystad, — som så mange i den flokk som hevdet nasjonale ideer den tiden da det var populært å være internasjonal.

Det var Møystads kjæreste tanke dette — å føre den nasjonale tradisjon, hjem, slekt, jord, fedreland — inn i det sosiale.

Det er derfor en meningsløshet uten like at en så tvers igjennom nasjonal og i ordets beste mening human mann som Møystad har måttet sitte mange år av sitt liv i fengsel som «landssviker». Den som i sannhet er en nasjonal, god og medfølende mann, og som vil det gode for sitt land, kan ikke av en domstol gjøres unasjonal. Så vond og så urettferdig er ikke verden. Den som kjemper for sitt land når verst det kniper, og så etterpå gjør det beste han kan, kan ingen gjøre til «sviker» ved forordninger. Det retter historien på.

Det er ingen tvil om at den harde påkjenningen Møystad fikk, sterkt medvirket til at han fant en alt for tidlig grav.

Han opplevet ikke den forståelse for sitt livs verk hos andre, som vil komme — kanskje snarere enn de sørgende tror.

Orvar Sæther.

— Selv gamle mennesker med en lavt tilmålt pensjon har fått sin trygdepensjon mer enn tredoblet, den er nemlig satt opp fra 1.15 pr. uke til 3.70. Fine greier.

Med løgn kan man komme gjennom hele verden, men ikke tilbake igjen. Ukjent kilde.

rietimen på skolen kunne man hente dem frem for å illustrere hvordan de rettet baker for smed. Nettopp nå syns jeg likevel de burde fram i lyset. Jeg tenkte da på de svenske rettslærdes betenkning, som vi nylig har fått. Alle disse juridiske kandidater, som det visstnok for manges vedkommende var deres førsteopptreden som dommere, burde få et eksemplar av betenkningen eller i et hvert fall et utdrag av samme. I like høy grad gjelder dette også aktorer og de såkalte defensorer. Utvilsomt ville denne juridiske betenkning av høy verdi være en kjærkommen gave for dem. Noen av navnene på «arbeiderne i vingården» bør også fram i rampelyset. Kanskje de da kunne finne det opportunt å grave sitt talent opp av jorden og bruke det. Til åpning på vekkelsesmøte kunne de jo synge salmen: «Herre, jeg har handlet ille». I fangetiden var det en av disse, som ville at vi fanger skulle synge denne salmen, men den gang måtte han synge den alene, dessverre sikkert ikke med adresse til seg selv. Ved å lese den svenske betenkningen kunne kanskje adresseringen forandres. — En bør heller ikke glemme meddommere, noen redaktører pluss avisreporterene og ellers gjernø alle som med liv og lyst deltok i rettssviksakene, som de kamouflerte ved å kalle det rett. Endelig har vi så naturgeniet på rettens område, «svikopp-gjorets grand old man, de Sverre fra Skien. Håper at han allerede har fått et eksemplar. Det skal bli moro å se denne helts gjennomgåelse eller gjendrivelse punkt for punkt av de svenske professorers rettslære. Eller kanskje «folkets rettsbevissthet» sprekker lik såpeboblen etter en flott, men uhyre kort eksistens. — La oss derfor få navner og adresser offentlig-

SALONGER

sovesofaer, lenestoler, divaner og ellers alt i stoppede møbler. Jeg mottar også omstopning og trekning av møbler.

(Avbetaling innrømmes.)

Sig. Renberg

N. Storgt. 57, Drammen
Tlf. 4070.

Malerarbeide utføres

Ring telefon 56 46 68, Oslo.

A/S HEIM OG SAMFUND

Høyesterettsadvokat

HANS KIÆR MORDT

Det urettferdige rettsoppgjør

En kritisk orientering omkring lovverket på rettslig grunnlag.

164 sider. Pris ib. kr. 20.— hos bokhandlerne.

Til avisens lesere i Oslo

Vestkantbeboere kan lettest få kjøpt Folk og Land hos

**ELIMA
Tobakksforretning**

i Ole Vigs gt. 12, inngang fra Industri gt.

gjort i Folk og Land på våre kjære venner rettssvikerne — kristsvikerne og våre tjenerne i de æresboliger, hvor vi satt i årevis rundt om i landet. Så snart navnelisten foreligger, må vi som var offrene sende inn bestillinger. Våre postforsendelser vil sikkert bli mottatt med glede. Porsgrunn, 17. mai 1956.

P. R.

«Stetter»-blanderen med eller uten heis fra 100 til 500 ltr.

Fra lager kan vi nu levere 1 stk. «Stetter» uten heis på 100 ltr.

1 stk. «Setter» med heis på 150 ltr.

Be om tilbud.

H. SNAPRUD & Co.

Kongsberg.

Maskiner - redskaper.

Tlf. 885 - 248.

Nyoppusset leilighet

ledig for liten familie for sommeren på bondegård. Tlf. Jessheim 1024.

Kaare Laake, Jessheim.

Skogsarbeider

Øvet skogsarbeider får helårs arbeid hos under-egnede. Tømmer- og vedhugst, grøfting, tilsyn og eventuelt sagskur.

Nytt husvære.

KRISTIAN T. HOVDE
Jelstad, Amot. - Tlf. 6926.

Ved besøk i Egersund
overnatt på

Victoria Gjestheim

Strandgt. 41. - Telefon 497

Skriv til Folk og Lands ekspedisjon.

Annelise Parow

TANNINSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

Mjønvald Kafé

Brandbu, Hadeland
anbefales

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde

Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

La det ikke bli med talemåter!

Nytt halvår er påbegynt, det gjelder å nytte anledningen til å skaffe Folk og Land flere abonnenter. en eller flere, alle monner drar!

Merk!

Prisen på Forbundets særdeles lesevverdige brosjyre «§ 104», som for øvrig er nevnt i den svenske utredning, er nå nedsatt til kr. 1.— pr. eksplr. (+ kr. 0.25 til porto). Send Deres bestilling — helst på flere eksemplarer, slik at De kan gjøre også andre delaktige i denne avsløring av det økonomiske oppgjør — til Forbundet, postboks 3214, Oslo (postgiro 150 28).

For å lette ekspedisjonen ber vi om at man godhetsfullt skriver tydelige navn og nøyaktige postadresser. Etter at hovedutredningen er kommet fra Sverige, ekspederes nå tidl. innsendte bestillinger i tur og orden.

Fra Spania

Forts. fra side 1

Britannia, er Spania for Norge og rest-Europa. Det er dette Geelmuyden med sin elegante og sjarmende penn på en overbevisende måte gjør overveldig klart for enhver leser som ikke vil gjøre den danske tilskuers utrop i Holmenkollbakken til sine, da han så på hopprennet fra tribune A: «Det er skam løgn.» Stakkars akterutseilte navigatører som det går 13 av på dusinet her på berget.

Jeg vil sluttelig ikke la være å minne om de to kjente bøker av Geelmuyden: «Forlat oss vår skyld» og «Men jeg siger eder» visstnok er å få i handelen, men man må skynde seg skal man få tak i dem. Det lønner seg å tilbringe sin tid i Geelmuydens selskap, hva enten det dreier seg om innføring i vanskelige religiøse og teologiske problemer eller vi med Geelmuyden og guide tar en tur til landet med sitroner, tomater og appelsiner. Den eneste mangel ved hans bok «Don Quijotes land» er at den bare er på 106 sider. Den kunne godt ha vært tre ganger så tykk!

Hva Gibraltar er for Stor-

Geelmuyden har under sitt langvarige opphold på den iberiske halvøy hatt anledning til å møte mange av landets betydningsfulle personligheter, han har fått studere landets interne forhold fra orkesterplass, ja til dels har han vært bak kulisserne, talt i spansk radio. Det er denne interne kjennskap til dette forunderlige land med det alvorlige og samtidig temperamentsfulle og livlige, strengt katolske befolkning, som gjør boken verdifull og til et menneskelig dokument av største betydning og interesse for hver den sjel som ønsker å bevare Europa fra den faretruende tidevannsbølge fra syd og øst. Boken er brennaktuell.

Aros, juni 1956.

Hans Egede Nissen.

som vi har levert landet over i — så skulle man by oss en annen behandling enn å ta oss opp som gemene forbrytere fra gaten og behandle oss deretter.

Jeg tror ikke landet er stort tjent med at man gjør fem år av dets historie til en kriminalhistorie.

Der er andre som skulle stå til ansvar, det vil tiden vise, og jeg avventer med ro historiens og Guds dom i disse ting.

*

Tiltalen mot meg gjelder mange og svære anklager. Jeg klages ikke bare på politisk grunnlag. Man vil også frarøve meg mitt gode navn og rykte skape den oppfatning at jeg er en hensynsløs og have syk person som på utilbørlig måte har strebt etter egen vinning. Den sikre overbevisning om min saks rettferdighet kan ingen rokke ved. Og jeg taler ikke bare for meg selv, men også for de tusener av mine medarbeidere som trofast arbeidet for Norges sak i samme ånd som jeg.

Når det gjelder så mange tiltalepunkter har en lett for ikke å se skogen for bare trær. Men særlig, når det her dreier seg om en politisk sak av så omfattende og dyptgående karakter, og forholdene er så kompliserte, er ikke straffeparagrafene i og for seg det avgjørende, men meget mere følgende spørsmål:

1. Ut fra hvilke forutsetninger har jeg handlet?
2. Hva har min hensikt vært?
3. Hva har jeg utrettet?

Og når en vil bedømme hva jeg har utrettet bør en også tenke på det som ville vært uten min innsats. — Jeg mener å kunne si — uten selvros — at jeg i disse okkupasjonsår har gjort Norge store tjenester og vært en nyttig mann for landet. Om jeg ikke hadde gjort min innsats ville en hardere skjebne ha rammet Norge. Bl. a. ville det vært tysk forvaltning og en langt mere hensynsløs utbytning med, derav følgende økende uro og de skarpeste repressalier.

For det annet må denne sak nødvendigvis sees i sammenheng med min politiske kamp i de si-

Embedsmenn som ble avskjediget

For en tid siden skrev advokat Blom to artikler i Morgenbladet om den svenske uttalelse ang. rettsoppgjøret. I den anledning sendte jeg bladet dette innlegg:

I den siste artikkel om ovenstående emne sier advokaten at våre domstoler ikke har straffet tjenestemenn for å ha forblitt i sine stillinger, men de har — og vel med rette — anvendt straff for overtagelse av stillinger som var etablert eller omforandret i nyordningens tjeneste.

Herav kan leserne få det inntrykk at alle fikk bli sit-

tende i stillingene. Dette er ikke tilfelle. Jeg kan nevne eksempler på prester som har sittet i embetet i flere år og ble fjernet. En av dem fikk den ære å bli satt i lensmannsarrest. Dem jeg tenker på var ikke NS.

Jeg vet om to prester som begge ble utnevnt i 1942. De hadde begge skrevet under på en uttalelse mot bolsjevismen — vel å merke ikke mot kommunismen — som aldri ble offentliggjort. Den ene fikk avskjed i nåde, den annen straffesak og ble fradømt presterettigheter. Et eksempel på likhet for loven.

Heller ikke disse var NS.

Følgende kraftsats av de svenske rettslærde er av lett forståelige grunner ikke siteret av adv. Blom: Det er likaväl ett misbruk av ord att kalla en dylik inrikspolitisk uppgörelse for en rettsuppgörelse. Med rätten i vanlig mening har den ingen förbindelse.

Når disse lærde uttaler seg slik, kan en visst ta hr. Bloms uttalelser med ro.

Dette innlegg ble nektet inntatt i Morgenbladet. Det var undertegnet med navn.

K. Nordby.

Menstad-affæren var ingen alminnelig arbeidskonflikt

I 25 år har den kommunistisk-marxistiske pressen hårdnakket gjentatt beskyldningen om at «Quisling sendte militære til Menstad for å slå ned arbeiderne.»

Denne påstand er i full overensstemmelse med den ondsinnede og usaklige propaganda som har vært drevet mot Quisling siden han kom tilbake fra Sovjetunionen i 1930 og til i dag.

*

Under Menstad-konflikten ble nedenstående telegram, som var avfattet på tysk og datert 13. juni 1931 — sendt fra Moskva, adressert til Søderstrøm, Dronningensgt. 21, Oslo:

«Innkall de viktigste distrikter delegeretkonfe-

foreningene og de arbeidsløse for organisering av motangrep gjennom utvidelse av kampen for forbedring av lønn og arbeidsbetingelser. Hovedkraften konsentreres om utløsning av streik blant sjøfolkene, havne- og transportarbeiderne, jernbane-folkene. Kamp mot streikebryteri på alle viktige steder virksomste middel til utbredelse av inndragning av massene til motangrep og skjerpelse av kampen. Riktig kamp i Skien overføres fremfor alt Oslo, Bergen. Skienskravet: fjernelse av militær og politi forbindes med økonomiske krav. Or-

Quisling som forsvarsminister:

Angående anvendelsen av militær under indre forhold, så kjenner ikke krigsmakten noe parti, den går ikke inn hverken for den ene eller annen part. Forsvarets ordning har medført at der rundt om i landet ligger store lager av våpen og ammunisjon så godt som ubeskyttet. Hvis disse magasiner skulle falle i hendene på uvedkommende ville det ha uberegnelige følger.

— Det var først og fremst for å beskytte depotene ved Gråtenmoen at militære ble sendt dit under Menstad-konflikten.

Når det gjaldt depotene ville Quisling som forsvarsminister si høyt og tydelig fra, at der ville ethvert angrep bli møtt hurtig og energisk. Noe annet hadde han for sin part ikke tatt initiativet til.

Rettsoppgjøret —

Forts. fra side 1

dem var det vanskelig å få øye på. Og jo større virksomheten var, desto tykkere og tettere ble spinnnet omkring dem som satt innerst inne, og de ble enslags overmette, sakrosante buddha-figurer i produksjonstemplets allerhelligste, bærende, høyaktende, utilnærmelige og usynlige for mannen på gaten, kvinnen i butikken, funksjonæren på kontoret, dessverre også oftest for arbeideren på arbeidsplassen.

Kan så være, vil man svare, men de erfarne og innsiktsfulle personer som dirigerer rettsoppgjøret, — de kan vel ikke være blinde for hvem som til syvende og sist høster de saftigste fruktene og bærer det tyngste ansvaret?

Nei. Men de vil helst ikke se det. Og da er det til god hjelp for dem at folk flest ikke kan se det. Fordi kontrollen nedenfra, den demokratiske kontroll, på dette område er så sviktende, kan de uten fare for sin prestisje lukke øynene for det de ser og det de vet. — Og det har de god grunn til å gjøre.

Hvis man (med et uttrykk av Nils Kjær) oppfatter de mindre profitører som filipensere på samfunnslegemet, utslag av «urent blod», så blir de største profitører å anse som alarmerende symptomer på en total blodforgiftning. De små prifitører kan kanskje fjernes ved ufarlige midler, piller og tabletter — nye lovparagrafer og overfladiske reformer. En effektiv kur mot de største profitører ville derimot medføre farlige og voldsomme kon-

Fra 1945

Forts. fra side 2

i landet. Vi mente at det å bidra til å opprettholde ro og orden var den første og største borgerplikt, det var forutsetningen for at vårt land kunne få full like-

rekvisisjoner av alle slag, jeg skal bare nevne rekvirering av hus, brennstoff, klær og penger. Det vil føre for langt å komme inn på alt dette, men vi har i

Fra 1945

Forts. fra side 2

i landet. Vi mente at det å bidra til å opprettholde ro og orden var den første og største borgerplikt, det var forutsetningen for at vårt land kunne få full likestilling overfor Tyskland. Vi måtte innstille oss på muligheten av en tysk seier, og en tysk seier lå innenfor de objektive muligheters grense. Det var det vi måtte regne med, vi måtte søke å sikre Norges stilling i tilfelle av en tysk seier. Vi måtte hindre at Tyskland trass slike statsrettslige konsepsjoner i tilfelle av seier at Norges stilling ble ødelagt.

Det er lett å si noe annet etterpå, men det var ut fra denne forutsetning at vi måtte arbeide.

*

Jeg har aldri tatt noen skritt overfor nordmenn, forlangt at de skulle sendes til Tyskland eller lignende, slik som det ble nevnt i forbindelse med riksrådsforhandlingene, uten at de simpelthen tvang meg til å gjøre det. I stedet har jeg mangfoldige ganger gått i forbønn for mine landsmenn hos tyskerne og reddet mange fra døden. Jeg sier ikke dette for å unnskyld meg men for å konstatere en kjensgjerning, for at det ikke skal falle et lys på meg som er falsk og uriktig. Jeg har aldri tatt hev, — jeg har arbeidet ut fra hensynet til mitt land, søkt å sikre det på beste måte ut fra de objektive kjensgjerninger som forelå.

Hva vi sparte for det norske folk.

Man har beskyldt oss i siktelsen, og det er også gjentatt i tiltalen, for å ha etterkommet okkupasjens krav til overmål, å ha gått over okkupasjonsmaktens krav. Da kjenner man virkelig lite til vårt arbeide, hva vi har spart det norske folk for av

Den kjølige intelligens er nåtidsmenneskets farligste fiende, fordi den legger hjertene på is.

rekvisisjoner av alle slag, jeg skal bare nevne rekvirering av hus, brennstoff, klær og penger. Det vil føre for langt å komme inn på alt dette, men vi har i virkeligheten spart det norske folk for hundrevis av millioner kroner. Jeg nevner bare ganske kort kravet på 100 000 ulltepper, 10 000 ryggsekker, alle sykler i Oslo. Hvem var det som satte igjennom at det ikke ble gjennomført? Var det ikke vi i NS? Tror noen at Administrasjonsrådet hadde klart å gjøre det? Slik var det på mange måter. Når Wehrmacht i stedet for å rekvirere private leiligheter og kaste folk ut av deres boliger, slik som man hadde rett til ifølge folkeretten, satte i gang med en omfattende brakkebygging, hvem kan man takke for det? Selv om det kostet mange penger, hva ble ikke det norske folk spart for på denne måten? Og så beskylder man oss for å ha gått tyskerne ærend!

Jeg personlig, og jeg kan si det samme om de fleste av mine ministre, at vi aldri ga etter på noe punkt som gikk Norges ære for nær. I hvert eneste regjeringssamling var det spørsmål om slike krav fra tyskerne, og hvordan vi skulle berge oss fra det, hvordan vi skulle minske det, finne andre løsninger. Jeg tør si at ingen andre kunne ha oppnådd de resultater som vi oppnådde.

Vi var de eneste som tyskerne tok hensyn til, og det var også i første rekke vår misjon.

Jeg mener at vi i tilfelle av tysk seier hadde fått en stor stilling i Europa. Jeg tviler ikke på det, når jeg tenker på hva jeg har sett, hva jeg selv har opplevet. Jeg personlig ble behandlet ja som mere enn en konge i Tyskland, men det var allikevel ikke meg personlig det gjaldt, men Norge.

Hva de økonomiske saker angår vil jeg gjerne ha uttalt at når man har sittet i spissen for et lands styre i fem år, og styrt det så bra som jeg og våre folk har gjort, — og det beste bevis for at det er slik er den tilstand

man innsats. — Jeg mener å kunne si — uten selvros — at jeg i disse okkupasjonsår har gjort Norge store tjenester og vært en nyttig mann for landet. Om jeg ikke hadde gjort min innsats ville en hardere skjebne ha rammet Norge. Bl. a. ville det vært tysk forvaltning og en langt mere hensynsløs utbytning med, derav følgende økende uro og de skarpeste repressalier.

For det annet må denne sak nødvendigvis sees i sammenheng med min politiske kamp i de siste 10 år før okkupasjonen.

Den 9. april 1940 var bare den dramatiske utløsning på en årelang tragisk utvikling i Norge.

Hverken de som styrte landet eller vi i NS sto 9. april som ubeskrevne blad. I 10 år hadde jeg bekjempe de maktavere og andre politikere hvis partipolitikk og forsvarssabotasje da hadde ført landet til avgrunnen. En utvikling som jeg bare altfor klart forutså og som jeg for fedrelandets skyld var fylt av den største bekymring for. Mot dette ansvarsløse styre og stell hadde jeg og mitt parti kjempet en fortvilet og en forbitret kamp mot overmakten, i hellig overbevisning om at det var Norges livsak kampen gjaldt. Og vi hadde søkt å sette i stedet en ny, sunn og sterk politikk, som kunne reddet Norge igjennom den kommende krise. Men alle våre bestrebelse for å redde landet fra den truende katastrofen ble enten nedkjempet eller overlegent avfeiet eller tiet ihjel.

Dansen mot undergangen gikk sin gang. Det er klart at en slik forhistorie måtte sette sitt preg på vår holdning både 9. april og årene etterpå.

For det tredje må en også se denne sak i forbindelse med det store tidsskifte som vi gjennomlever når en gammel verden går under og en ny verden blir til. En verdensomveltning som avspeiler seg såvel i verdensmålestokk som i de enkelte samfunn og i de enkelte menneskers politiske lidenskaper, innstilling og holdning. Og stormaktskrigen var ikke bare en maktkamp mellom stater, men samtidig en

Det er lettere å leve etter faste regler enn etter takt og vurdering.

Aldous Huxley.

kom tilbake fra Sovjetunionen i 1930 og til i dag.

*

Under Menstad-konflikten ble nedenstående telegram, som var avfattet på tysk og datert 13. juni 1931 — sendt fra Moskva, adressert til Sjøderstrøm, Dronningensgt. 21, Oslo:

«Innkall de viktigste distrikter delegeretkonferanser fra bedriftene, fag-

strid mellom forskjellige politiske systemer og samfunnssyn. Forskjellige politiske syn støter mot hverandre over alt.

Og fordi det nasjonal-sosialistiske Tyskland har tapt skal altså jeg og Nasjonal Samling nå dømmes for landssvik, skjønt det i virkeligheten gjelder kanskje bare forskjellige oppfatninger i en brytningstid av hvorledes det bør styres og stelles med vårt fedreland, hvor vår oppfatning kanskje er vel så berettiget som de andres.

Selv om mening står mot mening bør ikke partisyn forveksles med landshensyn, således som det gjøres her. For det er mangfoldige nordmenn utenfor NS, og også blant våre motstandere, som har «samarbeidet» men tyskerne mere enn oss.

Men det er neppe noen her som har kjempet hardere mot det tyske overherredømme i Norge enn meg, ingen som har utrettet mere for Norges sak i forholdet til Tyskland og for å føre Norge velberget gjennom disse krigsårene.

Med et annet utfall av krigen ville folket ha ytet meg den anerkjennelse jeg fortjener for min innsats og Nasjonal Samling ville hurtig hatt et stort flertall i folket. Når begivenhetene kommer litt på avstand og sinnene faller til ro er der mange ting som vil bli bedømt annerledes enn i dag.

*

Et konsentrat av Quislings forsvarsinlegg i retten og utdrag av forsvareren, hr. h.r.advokat Henrik Berghs innlegg er under arbeide og kommer ut i bokform i nær fremtid. Artikkelsen i Folk og Land avsluttes derfor i dette nummer.

Red.

folkene. Kamp mot streikebryteri på alle viktige steder virksomste middel til utbredelse av inndragning av massene til motangrep og skjerpelse av kampen. Riktig kamp i Skien overføres fremfor alt Oslo, Bergen. Skienskravet: fjernelse av militær og politi forbindes med økonomiske krav. Organiser selv-beskyttelsesorganer på bedriftsbasis og massestreikeprotester av arbeidere og arbeidsløse.

Furubotn.»

Altså: et telegram fra Moskva for å dirigere utviklingen av en arbeidskonflikt i Norge, og undertegnet av den norske kommunist og Komintern-agent Furubotn, hvis endelige mål var etableringen av en norsk sovjetrepublikk.

*

I sin forsvarstale i 1945 uttalte Quisling:

Menstad var ikke noe isolert fenomen, det var et skandinavisk fenomen, det hang sammen med Adalsopp-tøyene i Sverige, og det var meningen at opp-tøyene ved Menstad skulle bre seg over hele Norge... Det som jeg gjorde var å sende militær til Gråtenmoen for å beskytte de militære depoter der, samtidig som jeg sendte krigsskip oppover for å stoppe angrepet i fødselen. Det var en meget farlig situasjon.

*

I sin tale i Stortinget i 1931 (Stortingsdokument Quisling-saken 1932) uttalte

Det er merkelig nok alltid den litteratur som ansees for minst sannferdig som kommer virkeligst nærmest.

Huxley.

for å beskytte depotene ved Gråtenmoen at militære ble sendt dit under Menstadkonflikten.

Når det gjaldt depotene ville Quisling som forsvarsminister si høyt og tydelig fra, at der ville ethvert angrep bli møtt hurtig og energisk. Noe annet hadde han for sin part ikke tatt initiativet til.

Egypt

18. juni 1956 vil bli stående som en stor dag i Egypts historie. Da rykket de siste britiske soldater ut av den egyptiske sonen med Suez-kanalen. Englands flagg ble firt og Egypts flagg heist over de tidligere britiske Navy House.

74 års britisk okkupasjon var definitivt opphørt.

Egyptiske aviser forteller at det var med gledesårer i øynene at statsminister Gamal Abdul Nasser kysset det egyptiske flagg før han lot det gå til topps på flaggstangen over Marinens Hus i Port Said.

Med denne seremoni ble den nye æra i Egypts historie formelt innledet. Mengden ropte: Leve Egypts uavhengighet. Leve Gamal, vår befrier fra fremmed herredømme! Leve Gamal, republikkens president!

Umiddelbart etter flaggseremonien sa statsminister Nasser:

Landsmenn! Dette øyeblikk representerer resultatet av en generasjons anstrengelse, det er i virkeligheten vårt livs store øyeblikk.

Vi har alltid drømt om dette øyeblikk og håpet at vi skulle komme til å oppleve det.

Landsmenn! Vi opplever fullbyrdelsen av generasjonens håp, noe våre fedre og forfedre ble berøvet. Berøvet for denne opplevelse ble også en del av våre brødre som kjempet forgjeves for en dag å oppleve at vårt flagg måtte bli det eneste som valet over egyptisk jord.

Vi bønnfaller den Allmektige om at det må lykkes oss å fullføre vår oppgave og lede oss på den rette vei.

Vi bønnfaller Ham om at intet annet flagg skal vaie over dette vårt land.

Oe.

penkere på samfunnslegemet, utslag av «urent blod», så blir de største profitører å anse som alarmerende symptomer på en total blodforgiftning. De små prifitører kan kanskje fjernes ved ufarlige midler, piller og tabletter — nye lovparagrafer og overfladiske reformer. En effektiv kur mot de største profitører ville derimot medføre farlige og voldsomme konvulsjoner i samfunnslegemet. Den måtte bli et angrep på det kapitalistiske samfunns innerste struktur. Konsekvent gjennomført ville kuren bety en omveltning.

Og dette er den siste og avgjørende årsak til at den krigsviktige industris eiere og ledere fremdeles får lov til å sitte så lunt i uskiftet bo — tross i at de gjorde Nazi-Tyskland langt større tjenester enn Quisling, Hagelin og hele banden av «norske» ministre, dommere, embetsmenn, stapo, hird, frontkjempere og tyskerarbeidere tilsammen lagt.»

Dette skrev Helge Krog i mars 1946, og ingen kan si annet enn at dette er tydelig tale. Men til nå har ingen våget å reise en diskusjon med Helge Krog, hva det nå kommer av.

H.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt om-slag kr. 30.00 pr. år, kr.

15.00 pr. halvår.
Løssalgpris: 50 øre.

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.
Bruk postgironr. 16450.
Sambandstrykkeriet Oslo